

7 Přehled VŠ s výukou DG před r. 1939 (1945) a pedagogů

Na kolika institucích se statutem VŠ byla v našich zemích před 2. sv. válkou vyučována DG? A na kolika z nich v češtině?

Jaký byl rámcově rozdíl mezi výukou DG na technické VŠ a na univerzitě? A proč?

Které osobnosti české deskriptivní geometrie znáte?

Přehled VŠ

(Poly)Techniky

- pražská technika (1806)
 - od 1869 samostatná česká a německá
- německá technika v Brně (1849)
- česká technika v Brně (1899)

Univerzity

- pražská univerzita (1348)
 - od 1882 samostatná česká a německá
- česká univerzita v Brně (1919)

Další školy

- Akademie výtvarných umění (1799)
- báňská škola v Příbrami (1849)
- Vysoká škola zemědělská v Brně (1919)

Přehled pedagogů VŠ a charakter výuky

Pražská technika (1806–1869)

- Karel Wiesenfeld
- Václav de Laglio, Jan Sochor, Čeněk Hausmann, Karel Jelínek
- prof. Rudolf Skuherský (1852–1863), Rafael Morstadt

- prof. František Tilšer (1864–1895)
- prof. Wilhelm Fiedler (1864–1867), prof. Karl Josef Küpper (1867–1898)

Česká technika v Praze (1869–1939)

- nové kurzy a oddělení, v roce 1910 deset odborů/kurzů, více než 3 000 studentů
- 1920 organizační reforma – odbory nahrazeny sedmi vysokými školami
 - ústav DG na VŠ inženýrského stavitelství a VŠ strojního a elektrotechnického inženýrství
 - na VŠ architektury a pozemního stavitelství supletura DG
 - na VŠ speciálních nauk honorovaná docentura DG
- prof. František Tilšer (1864–1895)
- prof. Karel Pelz (1896–1908)
- prof. Vincenc Jarolímek (1907–1915)
- prof. Bedřich Procházka (1908–1925)
- prof. František Kadeřávek (1917–1957)
- prof. Josef Kounovský (1927–1948)
- Josef Šolín, Bohumil Chalupníček, Václav Hruška, Josef Klíma, Bohumil Machytka

Německá technika v Praze (1869–1945)

- také nové kurzy a oddělení, méně studentů, ne 2. stolice
- prof. Karl Josef Küpper (1867–1898)
- prof. Eduard Janisch (1901–1915)
- prof. Karl Mack (1916–1943)
- August Adler, Alfred Rössler

Německá technika v Brně (1849–1945)

- 1849 německé technické učiliště, 1873 vysokoškolský statut, zahraniční studenti, spolupráce s technikou ve Vídni
- Anton Mayssl (1849–1851)
- prof. Georg Beskiba (1851–1867)
- prof. Gustav Peschka (1867–1891)
- prof. Otto Rupp (1892–1908)
- prof. Emil Waelsch (1910–1927)

- prof. Josef Krames (1929–1932)
- prof. Rudolf Kreutziger (1935–1945)
- Rudolf Weyrich

Česká technika v Brně (1899–1939)

- 4 ústavy (M, DG, mineralogie a geologie, kreslení)
- prof. Jan Sobotka (1899–1904)
- prof. Bedřich Procházka (1904–1908)
- prof. Miloslav Pelíšek (1909–1926)
- prof. Josef Klíma (1927–1939)
- Vincenc Jarolímek, Jiří Klapka

Základní rysy výuky DG na technikách

- příprava do praxe – zaměření na aplikace
- pro studenty z gymnázií přijímací zkouška z DG/povinná výuka navíc
- deskriptivní geometrie
 - povinná pro všechny vyjma studentů chemie
 - povinný předmět 1. státní zkoušky
 - navazuje na reálky, neučí se Monge
 - postupný pokles počtu hodin, ale zavádění nových promítacích metod (RA, kótované promítání)
 - důraz na výuku teorie křivek a ploch

Pražská univerzita (1348–1882)

- 1654–1918 *Karlo-Ferdinandova* univerzita, 1882 rozdělena na samostatnou českou a samostatnou německou univerzitu
- výuka DG zajištěna stolicí (katedrou) matematiky – do 20. let 20. st. na filozofické, poté na přírodovědecké fakultě
- příprava budoucích SŠ učitelů
- do 70. let 19. století téměř žádná syntetická geometrie
- první přednášky ze syntetické geom. (projektivní, možná i základy deskriptivní) vedl v letech 1871–1875 Emil Weyr (1848–1894), později Eduard Weyr (1852–1903)
- nedochovány obsahy přednášek, litografované zápisky apod.

Česká univerzita v Praze (1882–1939)

- syntetická geometrie – Ed. Weyr
- první přednášku z DG vypsál Antonín Sucharda v ZS 1899/1900
- Jan Sobotka (1904–1931)
 - zpočátku jen analytická a diferenciální geometrie
 - od roku 1910/11 pravidelné přednášky z DG, postupně ustáleno na 4/4, 4/4 v prvních dvou ročnících s výukou „ob rok“
 - od 1914/15 uznávány univerzitní přednášky z DG pro připuštění ke zkouškám učitelské způsobilosti
- Václav Hlavatý (1931–1948)
 - 1931 mimoř. (1936 řádný) prof. M, geom. a filozofie
 - od r. 1927 vypisoval výběrové přednášky z neeukl. geometrie
- Ladislav Seifert, Bohumil Machytka, Milan Mikan

Německá univerzita v Praze (1882–1945)

- ojedinělé přednášky z DG v letech 1894–1915 (Karl Bobek, Wilhelm Weiss, Josef Grünwald, Wilhelm Blaschke)
- pravidelné přednášky až od 1917/18, většinou tříhodinové, problémy s personálním zajištěním
- Karl Mack (1917–1937)
- Walter Fröhlich (1937–1938)
- Alfred Rössler (1938–1945)

Masarykova univerzita v Brně (1919–1939)

- zřízena 1919 (právníká, lékařská, přírodovědecká a filozofická fakulta)
- prof. Ladislav Seifert (1921–1956)
 - profesorem matematiky od r. 1921
 - DG od r. 1922/1923, zpočátku výuka nepravidelně (cca jednou za tři roky); od roku 1928 zlepšení
 - pro kandidáty učitelství (1. st. zk.)
 - další doplňkové přednášky (středové promítání, osvětlení, deskriptivní geometrie křivek a ploch aj.) doporučované ke 2. st. zk.
 - spoluautor učebnic pro SŠ

Akademie výtvarných umění v Praze (1799–1939)

- založena 1799, statut VŠ 1928

- již v polovině 19. století výuka základů perspektivy
- Karel Würbs (1869–1871), Viktor Barvitijs (1877–1885), Jan Koula (1888–1894), Bedřich Ohmann (1894–1898), A. Hellmehsen (1898–1904), Alois Dryák (1904–1927)
- František Kadeřávek (1927–1931)
- František Vyčichlo (1931–1949)

Vysoká škola báňská (1849–1939)

- 1849 učiliště v Příbrami, 1895 statut VŠ, 1918 čeština
- výuka DG od roku 1895 – nejprve honorovaná docentura, 1899 systemizována stolice geodézie, dg a stavitelství
- Ludwig Kirschner, Josef Adamczik, Victor Melnitzky, Josef Z. Kral
- František Čuřík (1918–1939)
 - kótované promítání, základy axonometrie, šroubové plochy
 - 1926 posílení hodinové dotace (2/3, 2/3) a přidáno šikmé promítání, rotační plochy, přímkové plochy, řezy těles a průniky ploch

Vysoká škola zemědělská v Brně (1919–1939)

- založena 1919, hospodářský a lesnický obor; DG na lesnickém oboru – ústav matematiky a deskriptivní geometrie od 1921
- výuka základů DG, méně než na technice nebo univerzitě (kótované promítání, základy nomografie, kuželosečky, středové promítání, základy fotogrammetrie)
- Vladimír Mašek (1921–1970)

Na kterých vysokých školách se u nás učila deskriptivní geometrie? Jaký byl rozdíl v přípravě absolventů technických škol a univerzit?

Uveďte alespoň 5 významných osobností české deskriptivní geometrie. Na které škole a v jakém období působili?